

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobců: a) J. F. b) nezl. P. F c) nezl. S. F.,** . obě nezletilé děti zastoupeny žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, adresa pro doručování: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 6. 2003, č. j. OAM - 3709/VL - 10 - P05 - 2002, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2003, č. j. 11 Az 181/2003 - 27,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2003, č. j. 11 Az 181/2003 - 27, **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 3709/VL - 10 - P05 - 2002 ze dne 10. 6. 2003 požádali žalobci (dále „stěžovatelé“) o ustanovení bezplatného zástupce z řad advokátů, protože nemají žádný příjem.

Kasační stížností napadeným usnesením Městského soudu v Praze byl tento návrh žalobců zamítnut. V odůvodnění soud uvádí, že jednou z podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), je skutečnost, že je ustanovení zástupce třeba k ochraně práv žadatele. Podle názoru soudu však tato podmínka nebyla splněna, neboť stěžovatelé v souladu s poučením správního orgánu využili svého oprávnění domáhat se přezkoumání rozhodnutí žalovaného soudem a jimi podaný opravný prostředek má zákonem požadované náležitosti, zejména návrh obsahuje

označení napadeného rozhodnutí, důvody a námitky, které žalobce k podání opravného prostředku vedly, a obsahuje i návrh výroku rozsudku. Podle názoru soudu tak žalobci svými vlastními úkony učinili vše, co mohli podle právních předpisů učinit k ochraně svých práv, když se dostatečně kvalifikovaným způsobem obrátili na soud. Městský soud v Praze dále konstatuje, že má za to, že další zákonem stanovená podmínka pro osvobození od soudních poplatků, a to majetkové a osobní poměry žalobců, byla naplněna.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel podle § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. V dané věci stěžovatelé nejsou zastoupeni advokátem a sami rovněž nemají právnické vzdělání. Povaha rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, však vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se řízení o kasační stížnosti končí. Za situace, kdy předmětem přezkumu je rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti účastníka o ustanovení zástupce z řad advokátů, by trvání na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, že účastník právo na ustanovení zástupce nemá.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadené usnesení včetně řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu ustanovit navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být na návrh osvobozen od soudních poplatků účastník řízení, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. Podle zjištění městského soudu tato podmínka byla splněna. Podmínku potřeby k ochraně práv navrhovatele však není možné považovat za nesplněnou jen z toho důvodu, že žalobce podal formálně úplnou žalobu. V tomto stádiu řízení soud nemůže dostatečně posoudit, zda žalobce uplatnil všechny důvody, které mohl uplatnit, anebo zda žalobce určité námitky v žalobě neuplatnil jen z toho důvodu, že je pro nedostatek právního vzdělání považoval za irelevantní. Hmotněprávní charakter projednávané věci (žalobou tvrzený azylový důvod), tedy důvod žalobní, nemusí být jediným a zcela určujícím faktorem, z něhož lze usoudit, zda je zástupce třeba k ochraně práv anebo nikoliv. Stejný význam je třeba klást i na osobnostní a faktické poměry účastníka řízení, úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v ČR. Při jinak stejném skutkovém příběhu tak lze dospět i k tomu, že u jedné osoby bude k ochraně práv v řízení před soudem zástupce zapotřebí, u jiné osoby to nutné nebude. Žalobkyně je však zjevně nedostatečně znalá jazyka, v němž řízení před soudem se vede, a povědomost o českém právu (které její práva zakládá) tu nelze předpokládat; ostatní žalobci jsou pouze děti a rovněž cizinci. Jejich osobní situace, která ze správního spisu je patrná, nijak nenasvědčuje tomu, že by k ochraně jejich práv nebylo zástupce třeba.

V daném případě bylo správní rozhodnutí doručeno stěžovatelům dne 14. 7. 2003. Podle § 32 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., se zde uplatní 15-ti denní lhůta pro podání žaloby. Žaloba byla podána osobně dne 25. 7. 2003. Jelikož v žalobě žalobci požádali o ustanovení zástupce, neběží lhůta pro podání návrhu na zahájení řízení a žalobci měli tak ještě čtyři dny na rozšíření žalobních bodů, které mohl využít ustanovený právní zástupce.

Stěžovatelé dále v žalobě požadují nařízení jednání v jejich věci. I z tohoto důvodu, s ohledem na shora uvedené, mohou potřebovat pomoc právního zástupce.

Nejvyšší správní soud se proto domnívá, že Městský soud v Praze pochybil, jestliže pouze z formální bezvadnosti žaloby dovozoval, že ustanovení zástupce není nutné k ochraně práv stěžovatelů. Uvedené usnesení je nutné odůvodnit z hlediska konkrétní procesní situace stěžovatelů. Usnesení Městského soudu v Praze tak vykazuje nedostatek důvodů rozhodnutí, což způsobuje jeho nepřezkoumatelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Proto Nejvyšší správní soud jeho usnesení, jímž se návrh na ustanovení zástupce zamítá, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 28. dubna 2004

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu